

провідними релігійними організаціями. Інший шлях не розв'яже існуючі проблеми, а лише загострить їх.

З порушених у цій заяві проблем наша Церква готова до дискусії із зацікавленими сторонами на будь-якому рівні, з використанням будь-яких офіційних та неофіційних форм спілкування. Ми вважаємо корисним, якщо посередником у такому діалозі між провідними конфесіями України виступатиме Держава, зокрема Президент України Віктор Ющенко як гарант Конституції, прав і свобод громадян. Віримо, що спільними зусиллями, при наявності доброї волі усіх сторін, у процесі діалогу, шляхом порозуміння редакція законодавства про свободу совісті та релігійні організації буде здійснена з користю для суспільства, Держави і Церкви.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПАРЄ 1464 (2005) ЖІНКИ Й РЕЛІГІЯ В ЄВРОПІ

1. У житті багатьох європейських жінок релігія продовжує відігравати важливу роль. Фактично незалежно від того, чи є вони віруючими, а чи ж ні, більшість з них у тій або іншій формі відчувають на собі вплив ставлення різних конфесій до жінки - як безпосередньо, так і через їхній традиційний вплив на суспільство та державу.
2. Це й вплив рідко буває сприятливим: права жінок часто обмежується або порушуються в ім'я дотримання релігійних догматів. Хоча більшість релігій проголошує рівність жінок і чоловіків перед Богом, все ж вони пропонують їм різне призначення на Землі. Підтримувані релігією гендерні стереотипи надали чоловікам почуття переваги, що призвело до дискримінації жінок чоловіками і навіть до насильства з їхнього боку.
3. З одного боку, відбуваються кричущі порушення гуманітарних прав жінок, зокрема такі, як злочини, що пов'язані з "захистом честі"; примус до вступу в шлюб і нанесення каліцтв жіночим геніталіям, які – хоча і рідко зустрічаються в Європі – все частіше відбуваються в деяких спільнотах.
4. З іншого боку, мають місце більш латентні й менш екзотичні прояви нетерпимості та дискримінації, набагато ширше розповсюджені в Європі, і які можуть не меншою мірою сприяти поневоленню жінок, зокрема такі, як відмова ставити під сумнів патріархальні засади, згідно з якими роль дружини, матері й домашньої господарки є ідеалом для жінки, а також відмова вживати позитивних заходів у підтримці жінок (наприклад, при виборах у парламент).
5. Усі жінки, які проживають у державах-членах Ради Європи, мають право на рівне й гідне ставлення до себе у всіх сферах життя. Свобода віросповідання не повинна розглядатися як привід для виправдання порушення прав жінок, чи то явного або прихованого, заснованого на законі чи ні, здійснюваного з формальної згоди або без такої з боку жертв – жінок.
6. Захист жінок від порушення їхніх прав в ім'я дотримання релігійних догматів, підтримка й повне дотримання принципів гендерної рівності є обов'язком держав-членів Ради Європи. Держави не повинні миритися з будь-яким релігійним або культурним релятивізмом стосовно дотримання прав жінок. Вони не повинні погоджуватися з виправданням нерівності й дискримінації жінок за такими ознаках, як фізична або біологічна диференціація, що ґрунтується на релігійних догматах або тих, що приписується їм. Боротьба з релігійними стереотипами щодо призначення чоловіків і жінок має вестися із раннього віку, у тому числі і в навчальних закладах.
7. Виходячи з вищевикладеного Парламентська Асамблея закликає держави-члени Ради Європи:
  - 7.1. повною мірою захищати всіх проживаючих на їх території жінок від порушень їхніх прав на основі релігійних догматів або таких, що приписуються їм:

7.1.1. проводити й зміцнювати конкретну й ефективну політику, спрямовану на боротьбу із всіма порушеннями права жінок на життя, фізичну недоторканність, свободу пересування й вільний вибір партнера, в тому числі з так званими "злочинами на захист честі", примусу до вступу у шлюб і нанесення каліцтв жіночим геніталіям, де б і ким вони не були здійснені, чим би вони не виправдувалися й незалежно від наявності формальної згоди жертв; це означає, що права людини обмежують свободу віросповідання;

7.1.2. відмовитися від визнання положень сімейного права інших держав і законів про статус особистості, що базуються на релігійних принципах і порушують права жінок, припинити їхнє застосування на власній території і, при необхідності переглянути, діючі двосторонні угоди;

7.2. повсюдно боротися з порушенням прав жінок, що виправдовуються релігійним або культурним релятивізмом, у тому числі в таких міжнародних організаціях, як ООН, МПС та ін.;

7.3. забезпечити відокремлення церкви від держави, необхідне для того, щоб не допускати застосування відносно жінки релігійно-мотивованих норм права й політики (наприклад, що стосуються сімейного права, розлучень та абортів);

7.4. прийняти всі заходи для того, щоб свобода віросповідання й повага до культури та традицій не служила приводом для виправдання порушення прав жінок, включаючи примус малолітніх дівчаток до дотримання релігійних звичаїв (у тому числі й в питаннях носіння одягу), обмеження свободи пересування та створення перешкод до використання засобів контрацепції з боку родини або суспільства;

7.5. у тих випадках, коли в школах дозволене релігійне навчання, забезпечити проведення навчального процесу відповідно до принципів гендерної рівності;

7.6. протистояти будь-яким антидемократичним і таким, що виражають неповагу до прав людини, особливо жінок, релігійним доктринам і не допускати, щоб такі доктрини впливали на прийняття політичних рішень;

7.7. активно пропагувати повагу до прав жінок, їхню рівність та гідність у всіх сферах життя при контактах із представниками різних конфесій й працювати в інтересах досягнення в суспільстві повної гендерної рівності.

РЕКОМЕНДАЦІЯ ПАРЄ 1720 (2005) ОСВІТА ТА РЕЛІГІЯ

1. Парламентська Асамблея знову наполегливо підтверджує, що сповідання будь-якої релігії, в тому числі вибір атеїстичного світогляду, є суцільно особистою справою кожної людини. Однак це не суперечить думці, що загальне добре знання релігій і, як наслідок, створення обстановки терпимості надзвичайно важливе для виховання громадян у демократичному дусі.
2. В Рекомендації 1396 (1999) "Релігія і демократія" Асамблея заявила, що "Багато із проблем, які стоять перед сучасним суспільством, а саме: засновані на нетерпимості рухи фундаменталістів і терористичні акти, расизм, ксенофобія, міжнаціональні конфлікти, мають релігійний аспект".
3. Родина відіграє першорядну роль у вихованні дітей, в тому числі й у виборі релігійного виховання. Однак у багатьох родинах поступово зникає знання релігії. Усе більше й більше молодих людей не мають необхідного ґрунту, щоб повною мірою оцінювати те суспільство, в якому вони будуть жити, й інших, які цьому суспільству протистоять.
4. Засоби масової інформації – друковані й аудіовізуальні – можуть зіграти надзвичайно позитивну інформаційну роль. Однак деякі з них, особливо орієнтовані на широку публіку, дуже часто демонструють неучтв, що заслуговує жалю, в сфері релігії, що